

Quæ extrinsecè per plures species: sed solū quod sit perfectibile aptitudinaliter bene verum est tamen esse aliquod discrimen inter genus, & speciem, si primè intentionaliter considerentur: nam generi magis connaturale est aptitudo ad plures species, quam speciei ad individua: quia natura generica est quid incompletum, & imperfectum: atque adeo magis petit plures actus específicos, per quos essentialiter perficiatur: species vero quid completum est: & quia materialiter contrahitur, idē vnum individuum totam eius rationem exaurit, & aliorum pluralitatem non requirit: cum hoc tamen stat, ut hæc duæ intentiones generis, & speciei, requirant multa inferiora actu cognita, quæ sint apta existere: licet actu à parte rei non existant: nec existere possint.

ARTIC. II.

An genus, unica ratione relatione, respiciat omnes species?

EX præcedente Articulo præfens originem ducit: ex eo enim, quod genus est relatiuum, & pro termino multas species habet, optime deducitur dubium: an omnes eas vnica, vel pluribus relationibus respiciat: Quæ quidem Difficultas non solum de genere, sed de ipso vniuersali in communi, & de quolibet in particulari, respectu suorum inferiorum, moueri potest: & quod pluribus relationibus species respiciat suadet primo, ad multiplicationem terminorum, multiplicandis relationes (vt cum Doct. capit. de relatione dicemus) ergo ad multiplicationem inferiorum, multiplicandis relationes in vniuersali; quodcunque illud sit.

Secundo, genus respiciens tres, aut quatuor species, refertur ad illas relatione rationis: ergo corrupta vna, definit referri ad illam: sed cum hoc adhuc refertur ad alias: ergo non est eadem relatio, qua respicit omnes.

Tertio, si genus vnica relatione refertur ad plures species; sequeretur, quod simul posset esse genus, & non esse genus: consequens est absurdum: ergo sequella probatur: relatiua sunt simul natura: & posita se poiunt, & perempta seperiunt: ergo posita vna specie, ponitur genus, & illa destructa, destruitur & illud: sed potest destrui vna species, alia remanente in esse termini, ad quam genus etiam refertur: ergo simul potest esse genus, & non genus.

1. Notand. Pro intelligentia notandum primo: quod terminus relationis in communi (siue sit relatio realis, siue rationis) est duplex: inadaquat, & adequatus: ille est, qui totam latitudinem relationis non terminat: iste autem, qui adæquate illam terminat: patet exemplum in albedine, & colore, respectu potentie visive: nam sicut albedo est obiectum inadaquatum, & parziale; & color est obiectum adæquatum, respectu rationalis potentie: sic in proposito de relatione, & eius termino est dicendum.

Secundo notandum: quod quando intellectus comparat aliquam naturam communem ad sua inferiora subijcibilia; ex qua comparatione actiua manet comparatio passiva in inferioribus comparatis, quæ est ratio fundandi relationem rationis: vt supra vidimus; cognoscit (saltem in confuso) omnia talia inferiora, tanquam terminos naturæ superioris; siue sint in rerum natura, siue non; vt vidimus Articulo præcedente.

Dicendum primo. Genus, & quodcunque aliud vniuersale, vnica, & eadem relatione potentiali, referuntur ad plura inferiora: hæc apud omnes, maxime apud nostros, debet esse certa, quam sic primo ostendo: genus sit formaliter genus, & vniuersale, per comparationem intellectus, qua cognoscit illud in ordine ad suas species: sed per istam comparationem non resultat in ista natura, nisi vnica relatio, qua omnes species respicit: ergo: probo minorem: nam vbi est tantum vnica ratio fundandi, tantum est vnica relatio: sed ex comparatione actiua intellectus, in natura comparata, tantum datur vnica comparatio passiva, quæ est ratio fundandi genericitatem: ergo talis natura comparata, vnica relatione, respicit plura.

Secundo, relatio singularitatis distinguitur à relatione vniuersalitatis: quia illa tantum terminatur ad vnum: & ista terminatur ad plura: ergo genus per vniam relationem vniuersalitatis respicit omnia sua inferiora.

Confirmatur: genericitas est forma vniuersalis: ergo per eam constituitur formaliter in esse talis: sed de intrinseca ratione vniuersalis est; quod respiciat plura: ergo per illam vniam relationem respicit plura.

Tertio, si genus pluribus relationibus respicit omnes suas species: vel quælibet illarum denominat illam naturam formaliter genus, vel non? Si primum: ergo per illam constituitur genus formaliter in esse generis: ac per consequens, cum respectu ad plures species, & prædicabile de illis: hoc enim est de ratione generis: si secundum dixeris: ergo nec omnes simul: patet consequentia: quia relatio singularitatis ex se non est vniuersalis constitutiva: quamvis enim in vna re sint plures relationes singularitatis, per omnes illas non constituitur in esse vniuersalis: ergo, si quælibet genericitas ex se non est constitutiva generis formaliter in esse vniuersalis: nec omnes simul.

Confirmatur: & sumo vniam relationem, quæ est in genere, qua respicit vniam speciem: tunc sic: vel per istam relationem præcise respicit genus hanc speciem, tanquam vniuersale: vel non? si primum: ergo respicit illam, per eam relationem, tanquam quid commune alijs speciebus: & habeo intentum: si secundum: ergo respectu illius non est vniuersale: si quidem non respicit eam, tanquam alijs etiam communicabile.

Dicendum secundum: relatio actualis, qua genus actu est, vel prædicatur, non est vna numero, sed multiplex, secundum multipliciter prædicationum actualium: hæc probatur,

2. Not.

1. Conclus.

2. Conclus.

&

& declaratur exemplo materie primæ, in qua tantum est vna numero relatio potentialis ad omnes formas, quas potest recipere: relatio vero actualis fundata in vnione, & informatione, variatur ad variationem formarum: sic in proposito: habitudo potentialis, seu aptitudinalis, generis ad species est vna: actualis vero fundata in actuali vnione intelligibili, variatur secundum variationem prædicationum, & subiectorum, quibus vnitur.

Ad primam. Ad argumenta, ad primum distingo antecedens: de relationibus, quæ in superioritate, & communitate non constituentur; verum est: secus de istis relationibus, de quarum intrinseca ratione est respicere pro termino adæquato plura, vt plura: quia vnum inferius non exaurit totam earum potentialitatem, & idē totam earum latitudinem adæquate terminare nequeunt.

Ad secundam. Ad secundum dico: quod licet vna species, quoad esse reale corrumpatur, manet tamen in esse cognito, & obiectiuo, quod sufficit, vt ad eam relatione rationis referatur: & per hoc ad tertium respondetur: manent enim species illæ in esse cognito, & obiectiuo.

Ad tertiam.

QVÆST. VII.

An particula, in quid, conuenienter in diffinitione generis ponatur?

In eo quod quid diuidit genus à differentia, & communiter accipiuntur.
Cap. eodem.



VERITUR, de hac tertia particula diffinitionis generis, scilicet, in quid, vtum conuenienter ponatur? Quod non videtur: quia illud prædicatur in quid, per quod conuenienter responderetur ad interrogationem factam per quid; vt patet ex probatione Porphyrii: tale non est genus hic diffinitum: quia siue queratur de re, siue de intentione speciei, non conuenienter responderetur per genus, vt denotat intentionem: & tamen genus sic sumptum diffinitur hic: vt dictum est prius.

Item: hæc particula ponitur ad distinguendum genus à differentia, per Porphyrium: sed hoc non potest: igitur frustra ponitur: probatur minor: differentia enim superior prædicatur de differentia inferiori per se primo modo, per Aristot. septimo Metaphys. & non sicut differentia: quia tunc per se ipsum descenderet superius in hanc inferiorem differentiam: ergo prædicatur superior de inferiori in quid.

Item: ponitur ad separandum genus ab accidente: quod non contingit: quia accidens prædicatur in quid: quia in omni genere est reperire quid, per Aristot. primo Topicorum.

Tex. com. 43.

cap. 7.

Ad oppositum est Porphyrius.

Dicendum: quod conuenienter ponitur: quia prædicari diuiditur in prædicari in quid, & in quale, tanquam per primos prædicandi modos: igitur per illa descendit vniuersale in species: genus autem non prædicatur in quale: igitur in quid.

Intelligendum: quod prædicari in quid est prædicare essentiam per modum essentiae: hoc conuenit generi: quia genus accipitur à parte materiali: & idē prædicat essentiam per modum substantiæ, qui est modus essentiae. Per oppositum autem differentia accipitur à parte formali: & idē prædicat essentiam per modum informantis, & qualificantis: & idē in quale.

Nota: quod qualitas, quæ est prædicamentum: prædicatur in quale absolute: sed differentia substantialis prædicatur in quale quid: ex hoc enim quod importat formam, prædicatur in quale: sed ex hoc quod importat substantiam, prædicatur in quid: idē ratione totius dicitur prædicari in quale quid. Vnde patet differentia prædicandi inter qualitatem, & differentiam, quæ diuersitas prædicandi sumitur à diuersis modis essendi qualitatis, & differentie substantialis: vt patet.

Contra solutionem questionis: si prædicari in quid est prædicari essentiam, per modum essentiae: ergo hæc est prædicatio in quid: homo est lapis.

Item: si prædicari in quid est prædicare essentiam per modum essentiae; & illud non est vniuersum rebus diuersorum generum

M 2 rum

